

Asia: VN/34558/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi rakentamislain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Kommentteja rakentamislain muutoksista

Suomen museoliitto kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi rakentamislain muuttamisesta.

Museoliiton näkemyksen mukaan esitetyissä muutoksissa ei ole riittävästi otettu huomioon kulttuuriympäristön vaalimista. Katsomme, että muutosesitys tällaisenaan ei tue aktiivisen kansalaisyhteiskunnan toimintaa kulttuuriympäristön vaalimiseksi eikä siten noudata Eduskunnan hyväksymän Euroopan neuvoston puiteyleissopimuksen periaatteita kulttuuriperinnön yhteiskunnallisesta merkityksestä (ns. Faron sopimus). Mahdollisuus osallistua kulttuuriin kuuluu kaikille ja kulttuurin osallistuminen myös vahvistaa yhteiskunnallista osallistumista, demokratiaa ja yhteenkuuluvuutta.

Museoliiton käsityksen mukaan esityksessä ei ole riittävästi otettu huomioon sitä, että arvokkaan rakennusperinnön vaaliminen edistää ilmastotavoitteiden saavuttamista. Kulttuurihistoriallisesti arvokkaasta rakennusperinnöstä huolehtiminen tukee ilmastotavoitteita, sillä rakennusperinnön säilyttäminen ja korjaaminen vähentää hiilijalanjälkeä. Suomen ilmastotavoitteiden saavuttamista ei edistä se, että säilyttämisen sijaan helpotetaan rakennusten purkamista, mihin muutosesitys tällaisenaan johtaa.

Museoliitto katsoo, että muutosesityksen mukainen valitusoikeuden kapeneminen on ongelmallista. Esitetyt muutokset valitusoikeuteen vaikeuttavat alueellisten vastuumuseoiden lakisääteistä työtä, mikäli museoviranomaisten valitusoikeus rakennusluvasta, toteuttamisluvasta tai purkamisluvasta rajataan koskemaan vain valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävää suojeltua rakennuskohdetta. Suojelupäätöksiä pitäisi pystyä tekemään riittävän ajoissa, ja tämä on käytännössä liian pienten resurssien vuoksi mahdotonta.

Kulttuuriperintöalan järjestöt toimivat kansalaisyhteiskunnassa kulttuuriympäristön ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaan rakennuskannan suojelun kysymyksissä. Muutosesityksen mukaan näillä toimijoilla ei olisi enää mahdollisuutta valittaa rakentamisluvasta tai purkamisluvasta. Museoliitto ei pidä onnistuneena sitä, että kansalaisten mahdollisuudet osallistua arvokkaan kulttuuriperinnön vaalimistyöhön vähenevät olennaisesti valitusoikeuksien kaventuessa. Kulttuuriperinnön vaaliminen vahvistaa osallisuutta yhteiskuntaan.

Museoliiton näkemyksen mukaan lain muutosesityksellä helpotetaan rakennusperinnön purkamista. Pykälässä 56 (purkamisluvan edellytyksissä) esitetään kunnanvaltuustoille mahdollisuutta myöntää lupa kunnan omistuksessa olevan huonokuntoisen, asemakaavalla suojellun rakennuksen purkamiseen. Museoliitto pitää tärkeänä, että kulttuuriperinnön korjaamisen ja säilyttämisen mahdollisuudet ja periaatteet tunnustetaan ja niitä käytetään. Esitetyssä muodossa mainitut purkamisluvan edellytykset mahdollistavat arvokkaan rakennuskannan hoitamatta jättämisen. Pykälässä esitetty peruste rakennuksen kulttuurihistoriallisen arvon häviämisestä on ongelmallinen. Miten kulttuurihistoriallisen arvon häviäminen määriteltäisiin? Museoliiton näkemyksen mukaan esitetyt muutokset merkitsevät arvokkaan, jo nyt lukumäärältään vähäisen, rakennusperinnön edelleen vähenemistä.

2. Esityksen mukaan Ilmastaselvityksessä tulisi raportoida uuden rakennuksen hiilijalanjälki ja hiilikädenjälki. Asetusvalmistelun helpottamista varten kysymme, tulisiko näkemyksesi mukaan vähähiilisyyсарviointi tehdä rakennukselle sekä rakennuspaikalle (rakennuspaikalla tarkoitetaan mm. rakennuksen perustuksia), vaikka hiilijalanjäljen raja-arvot on suunniteltu koskevan vain rakennusta?

Vastaus:

A: Ilmastaselvityksen tulisi sisältää vain rakennuksen hiilijalanjälki ja hiilikädenjälki

B: Ilmastaselvityksen tulisi sisältää rakennuksen sekä rakennuspaikan hiilijalanjälki ja hiilikädenjälki

-

3. Minkälaisia taloudellisia vaikutuksia arvioit esitetyillä muutoksilla olevan edustamasi tahon kannalta?

-

4. Kommenteja alueidenkäyttölain 57, 188 a ja 197 §:stä

-

5. Kommentteja ympäristönsuojelulain 156 b §:stä

-

6. Kommentteja laista viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympärisövaikutusten arvioinnista annetun lain 7 §:n muuttamisesta

-

Havu Petra
Suomen museoliitto ry

Tokila Leena
Suomen museoliitto ry